

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Oktober 2019

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

åbne data

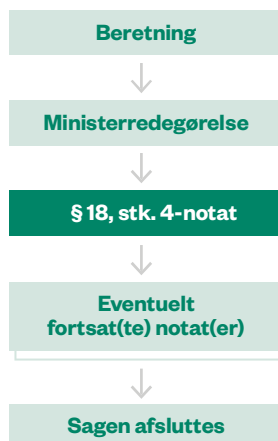
Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 12/2018 om åbne data**

Transport-, bygnings- og boligministerens redegørelse af 22. marts 2019
Økonomi- og indenrigsministerens redegørelse af 24. april 2019
Miljø- og fødevareministerens redegørelse af 3. maj 2019
Udlændinge- og integrationsministerens redegørelse af 2. juli 2019
Sundheds- og ældreministerens redegørelse af 4. juli 2019
Børne- og undervisningsministerens redegørelse af 5. juli 2019
Social- og indenrigsministerens redegørelse af 5. juli 2019
Udenrigsministerens redegørelse af 8. juli 2019
Ministeren for udviklingssamarbejdes redegørelse af 9. juli 2019
Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling og ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse af 9. juli 2019
Kulturministerens redegørelse af 11. juli 2019
Erhvervsministerens redegørelse af 22. juli 2019
Transportministerens og boligministerens fælles redegørelse af 8. august 2019
Forsvarsministerens redegørelse af 12. august 2019
Uddannelses- og forskningsministerens redegørelse af 19. august 2019
Finansministerens redegørelse af 19. august 2019
Skatteministerens redegørelse af 20. august 2019
Justitsministerens redegørelse af 20. august 2019
Beskæftigelsesministerens redegørelse af 22. august 2019
Klima-, energi- og forsyningsministerens redegørelse af 26. august 2019
Kirkeministerens redegørelse af 4. september 2019

25. september 2019

RN 305/19

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

1. Rigsrevisionen vurderer i dette notat de initiativer, som ministrene vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner.

Konklusion

Beretningen havde fokus på læring og eksempler på, hvordan statslige myndigheder kan arbejde systematisk med at åbne data.

Ministrene på tværs af staten oplyser, at de med udgangspunkt i beretningen iværksætter en række initiativer målrettet forskellige aspekter af deres respektive ministeriers arbejde med åbne data.

Rigsrevisionen vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer denne konklusion på følgende:

- 7 ministerier vil arbejde med ministeriets strategiske overvejelser.
- 4 ministerier vil arbejde med ministeriets overblik over data.
- 8 ministerier vil arbejde med at iværksætte konkrete initiativer for at åbne nye data.
- 2 ministerier vil arbejde med deres vejledninger til at åbne data.
- 2 ministerier vil arbejde med at tilknytte API'er og åben licens til deres åbne data for at øge anvendeligheden.

Statsrevisorerne fandt det relevant, at Finansministeriet udnyttede den bemyndigelse, som de har haft siden 2014, til at skabe en fyldestgørende oversigt over statens åbne data.

Finansministeren oplyser, at Finansministeriet forud for en endelig beslutning om, hvorvidt ministeriet vil udnytte bemyndigelsen til at forpligte alle ministerier til at benytte Datasætkataloget, så der skabes en fyldestgørende oversigt over statens åbne data, bl.a. vil afklare, hvilke omkostninger det vil medføre.

Finansministeren oplyser også, at Finansministeriet vil vurdere, hvordan implementeringen af et "open by default"-princip i praksis kan gennemføres, og hvad de samfundsmæssige effekter vil være af tiltaget.

Endelig oplyser finansministeren, at Finansministeriet vil opdatere den tekniske vejledning til at åbne data fra 2010 og vurdere, om der eventuelt er behov for supplerende tiltag.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- resultatet af Finansministeriets afklaring af konsekvenserne ved at forpligte alle ministerier til at benytte Datasætkataloget og den beslutning, afklaringen fører til
- resultatet af Finansministeriets vurdering af muligheden for at indføre et "open by default"-princip i praksis og de samfundsmæssige effekter af dette samt den beslutning, vurderingen fører til
- Finansministeriets arbejde med at opdatere den tekniske vejledning fra 2010 og eventuelt supplerende tiltag.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i marts 2019 en beretning om åbne data. Beretningen handlede om, hvordan staten har arbejdet med åbne data. Det er data, som myndighederne allerede har indsamlet for at udføre deres opgaver, og som kan skabe yderligere værdi, når de videreanvendes af borgere og virksomheder. Undersøgelsen handlede om de enkelte ministeriers indsats for at åbne statslige data og om, hvordan staten har arbejdet med tværministerielle initiativer, som kan skabe en oversigt over og understøtte åbningen af statslige data.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at statslige myndigheder kan bidrage til at øge økonomisk vækst i samfundet og transparens i forvaltningen, hvis de i højere grad åbner deres data. Statsrevisorerne pegede på, at Rigsrevisionens undersøgelse har fokus på læring og eksempler på, hvordan statslige myndigheder kan arbejde systematisk med at åbne data.

Statsrevisorerne fandt det relevant, at Finansministeriet udnytter den bemyndigelse, som ministeriet har haft siden 2014, til at forpligte alle ministerier til løbende at indmelde deres åbne datasæt i én bestemt oversigt. Dette skyldes, at en manglende fyldestgørende og lettilgængelig oversigt over statens åbne data er en barriere for at indfri potentialet i de 921 åbne statslige datasæt, der vises 88 forskellige steder.

Statsrevisorerne hæftede sig også ved, at en række tværministerielle initiativer har understøttet åbningen af statslige data positivt, men at staten mangler at placere et entydigt ansvar for det tværministerielle arbejde med at åbne data. Statsrevisorerne bemærkede i den forbindelse, at ministerierne oplever barrierer af teknisk, økonomisk, juridisk og organisatorisk art i forhold til at åbne data.

4. Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

Ministeriernes systematiske indsats

5. Statsrevisorerne pegede på, at Rigsrevisionens undersøgelse har fokus på læring og eksempler på, hvordan statslige myndigheder kan arbejde systematisk med at åbne data.

Statsrevisorerne bemærkede, at 11 ministerier har arbejdet meget systematisk med at åbne data og har åbnet en række datasæt, mens 7 ministerier har arbejdet mindre systematisk med at åbne data.

6. Flere ministre, herunder finansministeren og erhvervsministeren, kvitterer for, at beretningen har fokus på læring. Erhvervsministeren anser Rigsrevisionens beretning som et værdifuldt bidrag til udviklingen af området. Erhvervsministeren erklærer sig også enig i beretningens anbefalinger og understreger, at Erhvervsministeriet står til rådighed i arbejdet med at implementere dem.

7. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyser, at han sætter stor pris på Rigsrevisionens beretning. Ministeren oplyser også, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har gjort opmærksom på metodiske udfordringer i undersøgelsen. For det første anfører ministeren, at beretningen ikke skelner mellem størrelse eller type af datasæt. For det andet anfører ministeren, at det fremstår uklart, om dataejerskab fastlægges i forhold til datadistributør eller dataproducent.

Rigsrevisionen skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at størrelsen af de åbne statslige datasæt fremgår af hvert af de ministeriespecifikke bilag, herunder i bilaget for det nuværende Klima-, Energi- og Forsyningsministerium.

I forhold til det andet punkt har vi med udgangspunkt i persondataforordningens artikel 4, nr. 7, og Datatilsynets vejledning om dataansvarlige og databehandlere fra november 2017 anvendt det juridiske begreb *dataansvarlig*. Den dataansvarlige er den myndighed, der alene eller sammen med andre afgør, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler der må foretages behandling af data. Vi har med udgangspunkt heri løbende i beretningen og i metodebilaget beskrevet, at Rigsrevisionens kortlægning tager udgangspunkt i, hvem der er dataansvarlig.

8. Ministrene på tværs af staten oplyser, at de vil iværksætte nye initiativer for at forbedre ministeriets arbejde med åbne data. Tabel 1 viser en oversigt over, hvilke ministerier der vil iværksætte nye initiativer i forhold til følgende aspekter af arbejdet med åbne data:

- strategiske overvejelser om ministeriets arbejde med åbne data
- overblik over ministeriets væsentlige åbne og lukkede data
- konkrete initiativer for at åbne data
- vejledninger for, hvordan ministeriet åbner data
- API og åben licens for at øge datas anvendelighed.

Tabel 1

Oversigt over, hvilke ministerier der vil handle på de forskellige aspekter

Aspekt	Ministerier, der handler på aspektet
 Strategiske overvejelser	Beskæftigelsesministeriet Forsvarsministeriet Kulturministeriet Skatteministeriet Social- og Indenrigsministeriet Transport- og Boligministeriet Udlændinge- og Integrationsministeriet
 Dataoverblik	Børne- og Undervisningsministeriet Forsvarsministeriet Skatteministeriet Transport- og Boligministeriet
 Konkrete aktiviteter	Beskæftigelsesministeriet Børne- og Undervisningsministeriet Forsvarsministeriet Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet Kulturministeriet Miljø- og Fødevareministeriet Social- og Indenrigsministeriet Uddannelses- og Forskningsministeriet
 Vejledninger	Beskæftigelsesministeriet Skatteministeriet
 API og åben licens	Beskæftigelsesministeriet Uddannelses- og Forskningsministeriet

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af ministerredegørelserne.

9. 2 ministre har oplyst, at de vil arbejde med 3 forskellige aspekter uden at uddybe, hvad de mere konkret vil gøre. Forsvarsministeren og skatteministeren oplyser, at de tager til efterretning, at Rigsrevisionen vurderer, at de kan forbedre deres systematiske arbejde med åbne data. Forsvarsministeren oplyser, at Forsvarsministeriet er opmærksom på området og overvejer at iværksætte en mere koncernfælles indsats i forhold til styring af data. Forsvarsministeren har i den forbindelse taget til efterretning, at Rigsrevisionen vurderer, at Forsvarsministeriet kan forbedre sig i forhold til strategiske overvejelser, dataoverblik og konkrete initiativer. Skatteministeren oplyser, at der som led i Skatteministeriets løbende tilsyn fremadrettet vil være et øget fokus på arbejdet med åbne data. Skatteministeren har i den forbindelse noteret sig, at Rigsrevisionen peger på, at Skatteministeriet kan forbedre sig i forhold til strategiske overvejelser, dataoverblik og vejledninger for arbejdet med åbne data.

Strategiske overvejelser

10. 7 ministerier vil arbejde med at udarbejde eller tydeliggøre strategiske overvejelser for arbejdet med åbne data.

11. Beskæftigelsesministeren oplyser i den forbindelse, at Beskæftigelsesministeriet er ved at udarbejde en koncernfælles datastrategi for at udvikle principper for data og sikre, at ministeriet på dataområdet også fremadrettet kan levere og anvende høj-kvalitetsdata.

12. Kulturministeren, social- og indenrigsministeren, transportministeren og boligministeren (i fælles svar) samt udlændinge- og integrationsministeren oplyser alle, at de vil sikre, at arbejdet med åbne data er tydeligt afspejlet i relevante strategier.

Dataoverblik

13. 4 ministerier vil arbejde med at forbedre deres overblik over såvel lukkede som åbne data på tværs af ministeriet.

14. Børne- og undervisningsministeren oplyser, at Børne- og Undervisningsministeriet vil forbedre det interne overblik over, hvilke data der er til rådighed i det statistiske beredskab i ministeriet. Det vil af oversigten fremgå, hvilke data der udstilles i ministeriets datavarehus.

15. Transportministeren og boligministeren oplyser i et fælles svar, at Transport- og Boligministeriet har igangsat en kortlægning af data på begge ministerområder med henblik på at overveje, om der kan åbnes flere datasæt.

Konkrete initiativer

16. 8 ministerier vil iværksætte konkrete initiativer for at åbne ny data.

17. Beskæftigelsesministeren oplyser, at Beskæftigelsesministeriet planlægger 2 pilotprojekter, hvor der udstilles flere data som åbne offentlige data på ministeriets område.

18. Børne- og undervisningsministeren oplyser, at Børne- og Undervisningsministeriet løbende udbygger sit datavarehus med nye dataområder, når disse bliver tilgængelige. I 2019 udvides datavarehuset med data om forberedende grunduddannelse (FGU) og flere oplysninger om voksen- og efteruddannelse (VEU).

19. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet løbende undersøger mulighederne for at frikøbe data.

20. Kulturministeren oplyser, at Kulturministeriet vil opfordre alle ministeriets institutioner til at tilgængeliggøre data for offentligheden.

21. Den tidligere miljø- og fødevareminister har oplyst, at Miljø- og Fødevareministeriet i forbindelse med ministeriets igangværende arbejde med at åbne data vil undersøge mulighederne for at åbne data om pesticidforbruget, da det kan have stor værdi for forskere, borgere og virksomheder.

22. Den tidligere økonomi- og indenrigsminister oplyser, at der vil igangsættes konkrete initiativer på ministerområdet, der sigter mod at åbne nye datasæt.

23. Uddannelses- og forskningsministeren oplyser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet planlægger at åbne en række data fra ministeriets datavarehus på ministeriets hjemmeside i 2019. Ministeren oplyser, at dette er i tråd med en anbefaling fra beretningen.

Vejledninger

24. 2 ministerier vil arbejde med vejledninger til, hvordan data åbnes i deres ministerium.

25. Beskæftigelsesministeren oplyser, at Beskæftigelsesministeriet i 2019 vil tage initiativ til at få udarbejdet klare vejledninger og retningslinjer for, hvordan data udstilles på ministeriets dataportaler. Vejledningerne og retningslinjerne vil beskrive de konkrete arbejdsgange i forbindelse med udstilling.

API og åben licens

26. 2 ministerier vil arbejde med at etablere API'er til deres dataportaler og knytte en åben licens til datasættene.

27. Beskæftigelsesministeren oplyser, at Beskæftigelsesministeriet medio 2018 påbegyndte et arbejde med at etablere en API på Jobindsats.dk. API'en skal sikre, at brugere automatisk kan hente alle data på Jobindsats.dk uden manuel sagsbehandling. Ministeren oplyser også, at der er ved at blive etableret en API-tilgang til data på Arbejdstilsynets hjemmeside. Beskæftigelsesministeriet forventer, at API'erne lanceres for offentligheden i løbet af efteråret 2019.

Beskæftigelsesministeren oplyser desuden, at Beskæftigelsesministeriets udstillede data kan benyttes frit i alle henseender. For at sikre klarhed om dette vil ministeriet i løbet af 2019 tilknytte vilkår for brugen af udstillede data, herunder henvisning til licens, til ministeriets dataportaler.

28. Uddannelses- og forskningsministeren oplyser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet principielt er enig i beretningens anbefalinger om at overveje at oprette en API og knytte en åben licens til Uddannelseszoom. Ministeriet vil løbende overveje muligheden for at prioritere dette arbejde.

29. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der på tværs af ministerierne bliver iværksat en række forskelligartede initiativer, der hver især skal bidrage til det fremadrettede arbejde med åbning af data. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Overblik over åbne statslige data

30. Statsrevisorerne fandt det relevant, at Finansministeriet udnytter den bemyndigelse, som ministeriet har haft siden 2014, til at forpligte alle ministerier til løbende at indmelde deres åbne datasæt i én bestemt oversigt.

31. Det fremgik af beretningen, at Rigsrevisionen har overdraget sin kortlægning af åbne data på tværs af staten til Finansministeriet, så ministeriet kan anvende disse data i ministeriets fremadrettede arbejde med at skabe en oversigt over statslige data.

32. Finansministeren oplyser, at Finansministeriet sammen med de fællesoffentlige parter arbejder på at skabe et bedre overblik over statens åbne data i det såkaldte Datasætkatalog. Finansministeriet har som nævnt haft mulighed for at benytte en bemyndigelse fra PSI-loven til at forpligte alle ministerier til at benytte én bestemt oversigt såsom Datasætkataloget. Finansministeren finder det relevant at overveje, om bemyndigelsen skal anvendes. Forud for en sådan beslutning finder ministeren det vigtigt, at omkostningerne afklares, og at det afklares, hvordan der mest hensigtsmæssigt sikres en sammenhæng til den eksisterende udstilling af data, så der skabes mest mulig værdi ved et eventuelt initiativ.

Finansministeren oplyser, at bemyndigelsesbestemmelsen har hjemmel i PSI-loven, som er implementeret på baggrund af det tidligere PSI-direktiv fra 2013. I 2018 fremlagde Europa-Kommissionen en revision af PSI-direktivet, som trådte i kraft i juli 2019 og har virkning fra den 17. juli 2021. Ændringsdirektivet fra juli 2019 vil forventeligt føre til behov for at revidere den eksisterende PSI-lov. En eventuel videreførelse eller ændring af bemyndigelsesbestemmelsen skal derfor også overvejes i den igangværende implementering og fortolkning af PSI-direktivet. Frem mod juli 2021, hvor PSI-direktivet har virkning fra, skal det afklares, hvordan der bedst fastsættes rammer til at skabe overblik over statens åbne data.

33. Rigsrevisionen finder det relevant, at Finansministeriet vil afklare relevante forhold såsom forventede omkostninger forud for en beslutning om, hvorvidt ministeriet skal benytte bemyndigelsen fra PSI-loven til at skabe et fyldestgørende overblik over åbne statslige datasæt. Rigsrevisionen vil fortsat følge Finansministeriets afklaring og beslutning.

Tværstatslige initiativer

34. Statsrevisorerne bemærkede, at en række tværministerielle initiativer har understøttet åbningen af statslige data positivt, fx Erhvervsministeriets initiativer i regi af Partnerskabet for åbne offentlige data, men at staten mangler at placere et entydigt ansvar for det tværministerielle arbejde med at åbne data.

35. Det fremgik af beretningen, at en entydig ansvarsplacering for det tværministerielle arbejde med åbne data og en afklaring af de bevillingsmæssige barrierer for arbejdet kan bidrage til en mulighed for at indføre et "open by default"-princip for statens data.

36. Statsrevisorerne bemærkede også, at ministerierne oplever barrierer af teknisk, økonomisk, juridisk og organisatorisk art i forhold til at åbne data.

37. Det fremgik af beretningen, at Finansministeriet ikke har opfyldt sin tidligere målsætning om at opdatere den tekniske vejledning til åbning af data fra 2010.

38. Finansministeren oplyser, at Finansministeriet har en koordinerende rolle for at fremme åbning af data på tværs af staten. Siden 2001 har de fællesoffentlige parter stået i spidsen for en række fællesoffentlige digitaliseringsstrategier, som bl.a. har resulteret i rammer, værktøjer og vejledninger for genbrug af data i den offentlige sektor. Det arbejde har medvirket til, at Danmark fik en førsteplads på FN's seneste måling af offentlig digitalisering.

39. Finansministeren oplyser også, at det fremgår af PSI-direktivet, at medlemslandene skal tilskynde offentlige myndigheder og offentlige virksomheder til at udarbejde og tilgængeliggøre data i overensstemmelse med princippet om, at de er "åbne gennem design og standardindstillinger". Ministeren vurderer på den baggrund, at en eventuel indførelse af et "open by default"-princip derfor allerede indgår i den igangværende implementering af det reviderede PSI-direktiv, hvor det vil blive vurderet, hvordan forslaget i praksis kan gennemføres, og hvad de samfundsmæssige effekter vil være af tiltaget.

40. Finansministeren oplyser også, at Finansministeriet i forbindelse med implementeringen af det reviderede PSI-direktiv vil opdatere den tekniske vejledning fra 2010 og vurdere, om der eventuelt er behov for supplerende tiltag.

41. Rigsrevisionen finder det positivt, at Finansministeriet vil vurdere, hvordan et "open by default"-princip i praksis kan gennemføres, og hvad de samfundsmæssige effekter vil være af tiltaget. Rigsrevisionen vil fortsat følge Finansministeriets vurdering og beslutning.

Endvidere finder Rigsrevisionen det tilfredsstillende, at Finansministeriet vil opdatere den tekniske vejledning fra 2010. Rigsrevisionen vil også fortsat følge Finansministeriets arbejde med at opdatere vejledningen og eventuelt supplerende tiltag.